

Poština
pavšalirana.

Uredništvo
in
upravništvo
Iista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

Štev. 17.

V Ljubljani, 29. aprila 1922.

Leto II.

AVTONOMISTI

Izhaja vsako soboto

Celoletna naročnina 37 50 D
mesečna 3 50 „
Povsemerno št. 1000
čunjo p. 5 p.
Inserati se računajo: pol str. 350 D, manjši sorazmerno. — Pri malih oglasih beseda 25 p.

Življenje in teorija.

(Poučna paralela.)

Zadnje čase smo priobčili mnogo dopisov iz najrazličnejših krajev Slovenije. Zakaj? Samo zaradi tega, da kolikor najbolj mogoče objektivno ugotovimo, kako misli naše slovensko ljudstvo o politiki naših dni in naših strank in pa kakšne politične želje da goji. Ti dopisi so bili v političnem pogledu zelo interesantni. Iz njih se politični možje in njihove stranke lahko marsikaj nauče. Pameten politik si ne bo mašil ušes pred glasovi iz kmetiškega in delavskega ljudstva, ampak bo neustrašeno pogledal resnici v oči. Tudi ne bo vsega odobral, ne bo vsakomur prikimal, temveč se bo potrudil, vse te raznovrstne misli in želje pravilno in prav presoditi in oceniti. To je ena poglavitnih nalog politika, ki mora biti vodnik in imeti tudi sam glavo ter politične misli in ideje v nji. — Čuli smo od nekaterih strani, da naši dopisi niso bili pristni, temveč — da so bili narejeni v redakciji. Mi pa trdimo, da so naši dopisi pristni, in da to svojo trditve tudi dovoljno podpremo, pravimo: Vsakdo lahko te dopise vpregleda v naši redakciji, seveda brez podpisov, ker uredniško tajnost glede podpisov moramo varovati.

Kaj pravijo torej kmetje in delavci v svojih dopisih na nas?

Iz vseh zveni želja po naši samostojnosti, po — lastni državnosti! Vsi so torej za zakonodajno avtonomijo ali federalistično uredbo naše države. Ker pa je pojem avtonomije in federacije še malo znan, zato se ljudstvo izraža bolj po svoje, enostavno: **republiko si želi!** V nekem dopisu kmečki posestnik to bolj natančneje izreče ko pravi: „Jugoslavija bi morala biti zvezna republika, magari tudi monarhija, to je še za prenesti, ampak zvezna, da bi vsi imeli resnično avtonomijo.“ — Misel naše slovenske državnosti in samostojnosti je v teh preprostih besedah jasno in prav lepo izražena. Resnično avtonomijo — pravi ta kmečki človek. V tem povdaranju resničnosti je izražena obenem tudi misel ljudske samouprave. Naš delovni človek se je naveličal, da njegovo premoženje, njegove potrebe itd. upravlja od ne vemo odkod imenovani birokrat. On si želi **lastnega udejstvovanja** v vsej javni upravi, on hoče soodločati in soodgovarjati. Ali ni ta ljudski nagon dober in zdrav za vsako državo? Ta naš kmetiški in delavski človek noče biti več mutasti „podanik“, ampak enakopraven in polnovreden „državljan“. On pravi: Vem, da morajo biti davki, plačal jih bom rad, če bom mogel, ampak jaz hočem imeti besedo tudi takrat, kadar se ti novci porabljajo, trošijo in nalagajo.

Kaj pa sili naše ljudstvo zlasti do teh misli?

Težave vsakdanjega življenja, revščina, ki se bolj in bolj širi po naši lepi deželi! Naše ljudstvo dobro vidi, da pri sedanjem absolutističnem centralističnem režimu nikoli ne more priti do besede in svojih pravil, da pri sedanjem položaju mora gospodarsko **popolnoma** propasti. Slovenija je že danes izžeta citrona. Kaj pomagajo šole, razni učni zavodi in druge takšne kulturne pridobitve, če pa poleg njih ljudstvo nima dati kaj v usta, v kaj se obleči, kaj prihariti si za težke stare dni? Socialno trpi naše ljudstvo preveč pod absolutističnim belgrajskim sistemom, ki nam ga je prinesel državni centralizem. Naše ljudstvo je pričakovalo več — svobode, kot jo je imelo v stari državi; sedaj pa je razočarano, ker je prišlo glede demokratičnih uredb in državljanskih pravic iz dežja pod kap. Nezmožna in koruptna državna uprava, krivično porazdeljene davščine, neznosni indirektni davki, neiz-

merne takse in prevelike trošarine, malo kulturne in civilizirane militarizem, hermetično zaprte ozke državne meje, turško postopanje carinikov in mejnih straž, pravna nesigurnost — vse to silno pomnožuje nezadovoljnost, pomnožuje že itak težke povojne prilike v gospodarstvu, preživljanju, delu in zaslužku.

Glede zunanje-političnega položaja naše države, je naše ljudstvo ljuto nad izgubo slovenskega Primorja in zaprtja dohodov do morja, ki leži takorekoč pred nosom. Naše ljudstvo ne mara Lahov, ki so narodnostni princip pogazili in nas zaprli v hribe. Zato ne mara „velikih zaveznikov“ Lahov in njihovih protektorjev Francozov. Naše ljudstvo želi v svoji državni hiši videti tudi Bolgare. Zato je med našim ljudstvom zbudila veliko veselje novo nastala rusko-nemška zveza. Iz teh vzrokov žele Slovenci jugoslovansko federativno državo, od Triglava do Črnega morja, ker edino takšna velika državna zgradba bi mu bila garancija za moč, varnost in svoboden narodni in socialni razvoj v bodočnosti.

Iz nekaterih dopisov smo čuli tudi struno nejevolje nad Srbi sploh. To sovražstvo je napačno, ker ni povsem utemeljeno. Srbski narod je v svojem jedru zdrav in srčno dober. Srbski seljak in delavec prav tako trpita pod sedanjim absolutističnim in militarističnim vladovnim režimom kot naše ljudstvo. Srd na Srbe je vzgojil pri nas centralizem, ker prihaja vse slabo in dobro — in slabega je neprimerno več kot dobrega! — naravnost iz Belgrada. Ves srd ljudstva se danes koncentrirana na Belgrad, nič več na Ljubljano in Zagreb. Ker pa je Belgrad srbsko mesto, zadeva tudi vsa nejevolja naravno — Srbe. Isto je z monarhično idejo. V Belgradu je dvor in kralj. On podpisuje vse zakone in ukaze. Če so ti slabi, je za nje odgovorna — monarhija. Torej proč z njo in — naj živi republika!

Mišljenje našega ljudstva je torej razumljivo, njegova nejevolja je opravičena. In politične stranke naše in njihovi voditelji morajo s tem razpoloženjem računati. Mi sicer k temu nikogar ne silimo, rečemo pa z nemškim pregovorom: „Wer nicht hören will, muss fühlen!“

Naše ljudstvo se živo zaveda svojega slovenstva. Ono ve, da je hrvatstvo nekaj drugega, povsem samosvojega, ravnotako srbstvo. Vemo torej, da v narodnem oziru nismo „eno“. Naše ljudstvo noče ukazovati na Hrvaškem in v Srbiji, ampak le na svojem rodnem domu. Ono hoče biti bistven sestavni del te srbsko-hrvaške-slovenske države. **Hoče biti doma samostojno!**

To zveni iz naših dopisov.

Med tem je izdal tudi bivši deželni glavar kranjski, g. dr. Šušteršič, svojo brošuro: **Moj odgovor!**, ki smo jo v zadnji številki naznanili. Ta brošura je toliko važna, ker jo je napisal človek, ki je skoro 30 let vodil slovensko politiko v preteklosti in s tem uplival na pravec naše narodne usode. Njegov politični koncept je bil s tem, da je zvezal usodo našega naroda z usodo bivše Avstrije, zlasti pa niene katoliške dinastije. Vsled tega je bila njegova politika — politika piskrčkov, ki smo jo že zadnjič enkrat opisali. Morda res ni bilo drugače mogoče, ampak res je, da to je politika darov, usmiljenja, klečeplazenja in odvisnosti. Usoda Slovencev se ni zidala na trdno domačo zemljo, ampak se je navezala na tuj strop. — Ko se je ta strop udrl, smo padli — na tla razbiti!

Kaj pravi g. dr. Šušteršič?

Mi se moremo baviti samo s splošno političnim delom njegove brošure.

To, kar on očita posameznikom, svojim nekdanjim nasprotnikom v lastni stranki, nas ne zanima; kvečjem v toliko, da rečemo: — pogrešamo velike gentlemenske geste, ki bi mu brez dvoma več koristila kot škodovala. V te reminiscence se mi ne moremo spuščati, ker ne moremo in nočemo biti sodniki v rečeh, ki jih ne poznamo, vsaj popolnoma in podrobno ne. Hočemo pa se pobaviti z njegovimi sedanjimi političnimi mislimi. Nekateri od teh so prav lepe in zdrave, toda njegova temeljna politična misel stoji v odločnem in jasnem nasprotstvu z našimi dopisi iz vrst slovenskih kmetov in delavcev, pa tudi neodvisnih kulturnih delavcev. G. dr. Šušteršič nasvetuje Slovincem, naj svojo usodo sedaj, ko se je udrl dunajski strop, navežemo na strop — v Belgradu. On pravi, to stoji, da sedaj „imamo v skupno državo ujedinen narod.“ **To ravno ni res!** Mi smo le politično en narod, ker živimo v eni skupni državi, toda narodi smo še vedno trije in sicer precej različni. Nas ne loči zgolj zgodovina, gospodarstvo, ideologija, kultura in teritorij, temveč tudi jasna zavest, da smo Slovenci narod sami po sebi. To činjenico smo Slovenci vedno povdarjali, čeprav so politiki na to največkrat pozabili in jo priznavali zgolj — na veselicalih in pri podobnih prilikah.

Vsled tega g. dr. Šušteršič ni ne za avtonomijo, ne za federalizem, ne za centralizem, ampak „za sistem svobodne volje ljudstva.“ To je nekaj, o čemer nam belgrajski politiki vedno in neprestano govore, ki pa je dejansko — centralizem. G. dr. Šušteršič, ki mu ne odrekamo samosvojih političnih misli in idej, to tudi sam priznava, ko pravi: „Zato je pa tudi hvaležno delo, ker vodi sigurno do zaželenega uspeha: do resnično, **životvorno edinstvenega naroda in edinstvene narodne države.**“ Tako nam govore že 4 leta — demokrati. In čisto jasno tudi pove, kako je mogoče

priti do tega „cilja“: „Jasno je, da zamore tako gradbeno delo izvršiti le mogočna **grupacija strank**, razpolagajoča z večino v vseh delih naroda. Ta grupacija je **praktično nemogoča brez odličnega sodelovanja** večine srbskega dela našega naroda, pod **vodstvom** (podčrtali mi) **najmerodajnejše srbske stranke!**

Te politične misli naš slovenski narod ne bo sprejel. **Je ne more**; na tej politični koncepciji se je pri naš porodilo že nekaj političnih strank. Imel jo je nekaj časa po državnem preobratu tudi sam g. dr. Korošec, pa je spoznal, da ni „praktično“ porabna. Do istega spoznanja so prišle do danes tudi skoro vse hrvaške in celo nekaj srbskih strank (republikanska, na primer). **Zato** po našem mnenju koncept g. dr. Šušteršiča med Slovenci ne more uspeti. Njegova akcija **na tem programu** bo zvođenela. Te **temeljne** politične ideje g. dr. Šušteršiča se moramo ubraniti, ker bi uresničena! — neznansko škodovala našemu poživljenemu ponosu in naši zavesti, da potrebujemo vsaj v svojem stanovanju samostojnosti, in lastne državnosti. Nočemo, da bi bili znova brezpraven hlapec, ampak biti hočemo sogospodar in soupravljač, enak med enakimi. Zavedati se hočemo, da smo **bistven sestavni del** te nove države, ki brez nas ne more biti resnično — jugoslovanska!

Tako smo pokazali na resnično življenje in na politične teorije. Teorija je siva, ako ni **neposreden** produkt resničnega življenja. Zato se morajo vse resnično ljudske stranke neprestano prenavljati, mladiti, razvijati, ne samo po organizacijskih oblikah, ampak tudi po političnih, socialnih in kulturnih idejah. Danes je to zlasti potrebno, ko se ves svet prenavlja in brzo hiti v — **novе čase**. Politiki, ki se drže starega, ki takorekoč okamenevajo — ne bodo prišli daleč.

Da, naši dopisi so bili zelo poučni!

Z genovske konference.

Najvažnejši rezultat genovske konference je še vedno **rusko-nemška pogodba**, katero so sklenili Nemci in Rusi 16. aprila t. l. (na Veliko noč) v Rapallu ob 4. uri popoldne. O pomenu te pogodbe, katero je označil nemški vnani minister dr. Rathenau kot **prvo pravo mirovno pogodbo** po svetovni vojni, smo pisali že v zadnji številki.

Naravno, da je rusko-nemška pogodba učinkovala na konferenci kakor bomba in da so takoj nehali s posvetovanji in s sejami, dokler se položaj ne razčisti. Lloyd George je bil silno razjarjen, češ, da se je pogodba sklenila brez njegove vednosti, Francozi pa so bili vsi iz sebe in so zagrozili z odhodom od konference. Počasi pa so se razburjeni duhovi nekoliko umirili, tako da se je mogla konferenca zopet nadaljevati.

Značilno je, kako je prišlo do tako naglega podpisa rusko-nemške pogodbe. Italijanski tajnik konference je baje Nemcem povedal, da so se „velike sile“ posvetovala že prej in sicer brez Nemcev in brez Rusov, o tem, kakšne pogoje bodo stavili Rusom — na nemški račun. Odgovor na zahrbtnost antantnih diplomatov je bila — rusko-nemška pogodba! Pogodbo splošno označujejo kot sijajen uspeh ruske diplomacije in Čičerin se je izkazal kot vreden diplomatski tovariš Lloyda Georgea.

Nov spopad.

Komaj se je poglobil prvi vihar, ki ga je povzročila rusko-nemška pogodba, se je dvignil drugi, še nevarnejši in značilnejši, čegar političnih posledic danes ne moremo niti pregledati.

V nedeljo 23. t. m., torej komaj en teden po usodni Veliki noči, je prišlo v

„komisiji za ruske zadeve“ do novega spopada in sicer med Francozi in Angleži.

V tej komisiji so najprej čitali razna poročila strokovnjakov. Seja je potekala dovolj mirno. Pri neki točki pa se je vzdignil francoski zastopnik Barthou (reči: Bartú) in izjavil:

„Nemci so rekli, da so sklenili pogodbo z Rusi zato, da razbijejo verige, v katere so vključeni. To stvar je treba pojasniti do kraja in treba je poklicati Nemce in Ruse na odgovor, da se izognemo vsaki dvomnosti. Zato on predlaga, da se nemške opravičbe ne vzame na znanje.“

Te besede so izvale strahovit odpor na angleški strani in francosko nepomirljivo stališče je spravilo konferenco znova v nevarnost.

Važna izjava Lloyda Georgea.

V tem kritičnem trenutku se je vzdignil Lloyd George in povedal z ne navadno brezobzirnostjo Francozom resnico v obraz. Rekel je:

„Če bomo vse prepire nadaljevali do skrajnosti, potem je bolje, da gremo takoj domov. Razpoloženje angleške demokracije mi ne dovoljuje, da vam sledim na tem potu.“

Francoski zastopnik: „Tudi francoska demokracija tega ne želi.“

Lloyd George: „Potem želi to morbiti francoska vlada (namreč vojno razpoloženje, op. ur.). Angleška politika hoče delati za obnovo Evrope in za razorožitev. Če pa gre za to, da se ohrani stari vojni duh, ki bi zopet oživil stara nasprotstva, bo angleška demokra-

tična država iz antante izstopila. Najnovejši dogodki so razpoloženje Angležev za antanto znatno ohladili in Anglija se bo postavila na stran tistih, ki hočejo mir, pa naj bodo ti kdorkoli."

Nova antanta.

Ta izjava pomeni, da je stara antanta — bila! Stare zveze velikih držav ni več in na njihovo mesto stopa nova zveza: Rusija, Nemčija in Anglija. Tej zvezi se bo pridružila bržkone tudi Amerika, dočim je Italija stvarno že v njej.

Izjava Lloyda Georga pomeni torej: 1. razkol v antanti, 2. osamljenost Francije in njenih malih zaveznikov, in 3. ustanovitev nove državne zveze, ki bo lahko diktirala svoj politiko celi Evropi.

Francoski odgovor.

Na izjavo Lloyda Georgea je odgovoril francoski predsednik Poincaré. On ni odgovoril na konferenci, ampak imel je v svojem rojstnem kraju velik političen govor, kjer je z vso trdovratnostjo branil francosko stališče. Rekel je med drugim:

"Francija mora prej ko slej obstati na izvršitvi mirovnih pogodb (t. j. Nemci morajo plačati, op. ur.). Od izvršitve mirovnih pogodb je odvisen mir cele Evrope in obstoj francoskega naroda.

Francija bi se rada razorožila, toda rusko-nemška pogodba je prenevarna. Nemci lahko takoj organizirajo novo armado. Če se Nemčija ne uda, in če se bo obotavljala s plačilom vojne odškodnine, bodo imeli zavezniki dolžnost, da nastopajo proti Nemčiji tudi z oboroženo silo in tudi vsak posamezen narod bo imel to dolžnost. 31. maj (dan plačila odškodnine) bo kritičen dan prve vrste. Francija bo branila svoje pravice do skrajnosti."

Jasno je, da je Poincaré govoril tako, ker to zahteva razvneti francoski militarizem. Nemški listi pišejo z ozirom na Poincaréjev govor, da bi Francija rada začela izvrševati vojaško diktaturo nad Nemčijo in nad celo Evropo, nakar bi celo Evropo pognali v boj proti sovjetski Rusiji. Tej nameri pa nasprotuje nova zveza velikih držav, ki francoske načrte naravnost onemogočuje. Otdod srditost francoskih krogov.

Pred novo vojno?

Omenili smo že grožnjo z vojno, ki jo je izrekel francoski ministrski predsednik na naslov Nemčije, ako ne bo plačala 31. maja zapadlega roka vojne odškodnine.

Dodatno k temu poročilu javljajo časopisi, da je francoski ministrski svet 20. t. m. v navzočnosti maršala Foch-a (reci: Foš-a) sklenil, da Francija nastopi z oboroženo silo, ako bi se Nemčija obotavljala izpolniti svoje obveznosti. Sklenili so za ta slučaj mobilizirati 10 letnikov armade in predvsem zasedi mesta Frankfurt, Essen in Mannheim. 1. junija bi francoske čete vkorakale v Nemčijo.

Značilne so tudi besede, ki jih je zapisal veliki pariški list „Temps“ (reci: Tan) z ozirom na pravkar sklenjeno rusko-nemško pogodbo. „Temps“ je glasilo francoskega vojnega ministrstva in piše navadno zelo premissljeno. V tem

listu smo brali besede: „Priznanje rusko-nemške pogodbe pomeni vojsko.“

Izključeno ni, da ne bi Francozi res napravili kakšnega obupnega koraka. 31. maj utegne postati res kritičen dan...

Francija išče zaveznike.

Francoska vlada je sporočila belgrajski vladi, da dobi Jugoslavija svojega zastopnika tudi v „konferenci veleposlanikov“, ki se bo posvetovala o rusko-nemški pogodbi. Veleposlaniška konferenca bi imela nalogo, da izreče nepriznanje rusko-nemške pogodbe. S tem povabilom na našo državo so Francozi pokazali, da iščejo zaveznike.

Samozavestni Čičerin.

Ruski zastopnik na genovski konferenci Čičerin je s svojimi uspehi zelo zadovoljen in se prav nič ne boji, da svoje zadovoljstvo tudi javno pokaže. On nastopa zelo samozavestno in ponosno. Ko so zagnali vsi udeležniki konference proti sklenjeni rusko-nemški pogodbi velik hrup in vrišč, in ko so zahtevali od Nemcev, naj pogodbo prekličejo, je rekel Čičerin: „Za pogodbo bom že jaz odgovarjal.“ Časnikarjem pa je rekel: „Z ozirom na poskus, da se pogodba razveljavi, povem, da bi to pomenilo vmešavanje v rusko suvereniteto in neodvisnost. Rusija lahko sklepa pogodbe, s komur hoče. Vsak poskus vmešavanja v njeno notranje zadeve bo Rusija odločno odklonila.“

Madžari in Rusi.

V zadnjem hipu javljajo tudi, da so Rusi sklenili slično pogodbo kakor z Nemčijo tudi z Madžari. Ako je ta vest istinita, je nevarnost za malo antanto, kateri pripada tudi naša država, resna.

Stališče naše vlade.

Naša vlada še ni zavzela napram novemu položaju nikakega stališča, ampak okleva in odlašča. Prav po receptu: Na desno grem, na levo grem, nazaj ne smem, naprej ne vem.

Položaj za nas je v resnici kočljiv. Naša država je plod mirovnih pogodb. S tega vidika je v interesu naše politike, da se zavzema za izvršitev sklenjenih pogodb. Drugo vprašanje pa je, če se bodo dale te mirovne pogodbe tudi držati napram novemu bloku velikih držav. Baš v tem vprašanju tiči velika zagonetka.

Nov položaj in Slovenci.

Za hladnega opazovalca razmer ni dvoma, da se bližamo z naglimi koraki novim, velikim dogodkom. Svetovna vojna še ni doigrana in dokončana.

Mogoče pridemo Slovenci še enkrat v kritičen položaj kakor l. 1918. Mogoče, pravimo. Pripravljen pa je treba biti tudi na možnosti, da nas ne prehite dogodki. Ali ne bi bilo prav, če bi za vsak slučaj vzbudili med našim ljudstvom nekoliko čuta za samostojnost in neodvisnost? In če bi rekli celemu svetu: Tukaj dolí ob Jadranskem morju živ kup nesrečnih ljudi, ki bi radi živeli v miru z vsem svetom? Samo to nam pustite, kar je naše?

Sicer pa — nismo vodilni politiki. Naj odloča oni, ki ima za odločati. To je le naše ponižno zasebno mnenje in nič več.

Upravna razdelitev države.

V ponedeljek 24. t. m. je bil podpisan ukaz o upravni razdelitvi države. Po novi razdelitvi bo štela država 26, nekateri trde celo da 33 „oblasti“. Ukaz bo predložen še parlamentu in 28. aprila, zadnji dan po vidovdanski ustavi določene roka za izpeljavo tega zakona, bo stopila nova postava že lahko v veljavo, nakar se bo začelo „parceliranje“. „Parcelirana“ t. j. razdeljena na 2 dela bo tudi Slovenija. V Sloveniji še bo razdelitev lahko izvršila najhitreje, ker tu bo posloval dober uradniški aparat, ki bo celo zadevo lahko rešil v razmeroma prav kratkem času. Namesto združene in zedinjene Slovenije bodo dobili zopet „Kranjce“ in „Štajerce“, nakar se bo takoj lahko začela tekma, kdo bo „veliki župan“ v Ljubljani in kdo v Mariboru itd.

S podpisom ukaza o razdelitvi države na oblasti je pač končana prva doba za slovensko avtonomijo, ni pa boja še konec. **Boj se sedaj šele pričinja**, trd boj in hud, ampak ne brezupen.

kot je že in ni dvoma, da bo našlo izraza tudi pri volitvah ne samo pri nas, ampak tudi drugod.

Brezupen boj tudi zato ne bo, ker se počasi odpirajo vsem plastem slovenskega ljudstva oči, kam da vodi pretirani centralizem. Vsled centralne upravne nesposobnosti trpi delavec, trpi kmet, trpi trgovina in trpi inteligenca. Delavci uvidevajo, kakšna je belgrajska socialna zakonodaja in se začudeni vprašujejo: Kako pa to, da nam Belgrad daje danes nekaj, kar smo mi v Sloveniji imeli že pred 30 leti? Kako in kaj mislijo kmetje in trgovci, je znano. In nič drugače ne misli inteligenca, samo da se ta ne upa povedati glasno svojega mnenja, ker jo tlači in davi materijalna odvisnost od „višjih“. Če bi mi imeli bogato inteligenco, kateri ni do javnih služb zaradi gospodarske preskrbe, oh, kaj bi bilo drugače!

V boju za slovensko samostojnost pa se bodo kljub temu strnile vse plasti slovenskega naroda kljub trenutni razdelitvi in umetnim mejam, ki jih bodo postavili med „Kranjce“ in „Štajerce“. Enotna volja slovenskega ljudstva teh „mejnikov“ nikdar ne bo priznala in upoštevala.

Najmanj jih bo upoštevala pri volitvah. Pri volitvah bo nastopal celokupni slovenski narod kot celota. Ne da bi ne bil razdeljen na stranke — tako daleč se enotnost ne bo dala uveljaviti, pač pa

Evropski orient.

(Dopis.)

Z zanimanjem moramo spremljati svetovne dogodke, ki se odigravajo pred našimi očmi in kajpada tudi sprožene ideje, programe, po katerih se naj bi razvoj svetovne povestnice javil. Gre za usodo narodov — gre za preobrazbo svetovne karte, za preobličjenje Evrope, Azije, Afrike. Kdo bi ne zrl sedaj s strmečo pozornostjo v svet, v njegovo valovanje? Kdo bi ne prisluškoval z napestostjo vsakemu glasu, ki prihaja iz kipečega morja narodov, kaj oznanjajo, kam kaže kompas privlačne sile narodov? ... Zdi se, da se je narava do zdaj ovirana, stisnjena — oslobodila, zajedla razjedla nagromadene barikade — in išče novih potov. Zdi se, da je Stvarnik, nevoljen nad bremenom, ki je tlačil narode po Evropi, odvalil kamen, ki je težil Evropo — in sedaj se vse giblje, vse hiti, vse prekipeva.

Velikanski so dogodki — z orjaškimi koraki drvi Evropa v nov stadij. Imenujte ta izbruh samoodločbo narodov — imenujte ga boljševisem — komunizem: proces je tu — in le v skladu z njim boste dosegli mir, naravni mir v Evropi. Ta proces je evolucionističen, naraven — in kar mu daje posebno signaturo: združuje eksistenčne nagone nacionalizma in socializma. Tu stoje grupirane mase delavstva, ki zahtevajo novo orientacijo — tam se oglašajo narodi in narodiči s plamenčimi parolami po svobodi svoje zemlje, svojega dela, svoje kulture, po novi grupaciji ...

Proces je tu — in ta proces je naraven. Če so imeli naši predniki svoje lokalno preseljevanje — preseljevanje narodov, živimo mi v momentu novega razvrščevanja imanentnih sil.

Senilen zapad, ki se zdi sam sebi nasičen nacionalno — meje so si raztegnili dle nego seže njihova ródna moč! — in socialno — z milijardami premaganih narodov hočejo nasiti in ugastiti željo po socialnem udejstvovanju svojih ljudi: glupo delo! Pozabljajo, da z zlato še daleč ni nasipen socialni nagon človeštva! — ta zapad bo moral mirno opazovati, kako se bodo sile orijenta razmahnila.

Tisti, ki delajo politiko, naj bi jo delali sedaj velikopotezno.

Nemci so imeli svoj program: zveza z orientom. Je naravna ta težnja, težko preprečljiva. Pot preko bivše Avstrije in obmorskih držav na Balkanu je za enkrat ustavljena — kdo jim pa naj ustavi pot preko Rusije?

Mi smo imeli tudi svoje ideje: vse-slovensko misel, ki je v obliki združitve

bodo nastopale povsod iste stranke. Zmagale bodo pa tiste, ki bodo imele za glavno točko svojega programa slovensko samostojnost in neodvisnost. O tem smo trdno prepričani.

Nobena postava ni večna in tudi ustava ne. Kar naredi eni ljudje, drugi lahko spremene. Boji za izpremembe ustav so sicer navadno hudi, toda le pogledimo zgodovino: koliko ustav je doživela že mala predvojna Srbija! Novo ustavo nam bodo dale morebiti že nove volitve, če ne prve, pa druge ali tretje ali katerekoli.

O tem bi si bila lahko na jasnem že sedanja vlada. Sedanja vlada vidi in vé, da ima komaj majhno umetno zvarjeno večino v parlamentu, kaj šele med ljudstvom. Radikalci že sami uvidevajo, kakšnega kozla so ustrelili s tem, da so pri rešitvi tako važnega vprašnja nasedli centralističnim demokratom in oni bodo prvi, ki bodo pripravljani na — izpremembo. Namreč, če jih ne bodo izrinili iz parlamenta — zemljoradniki ... Vse druge stranke, sedanje in bodoče, pa bodo morale povedati pri volitvah, ali so za revizijo ustave ali ne, oizroma v Sloveniji bodo morale povedati: Ali so za centralizem ali za avtonomijo?

Dokler pa ne pride do novih državnozbornskih volitev, moramo potrpeti in se pripravljati na nove boje. Le ne obupati in ne udati se!

severnih in južnih Slovanov pomenjala ogroženje germanske ekspanzivne sile z izrabo srednje in južno-vzhodne Evrope, hkrati pa tudi angleške in francoske z izrabo evropskega zapadnega in južnega morja. Slovanska črta je vertikalna, ki reže hkrati obe vzporedni, nemško in angleško. Severna morja bi bila zvezana z južnimi, in svet bo začutil, da je evropski orient slovenski. So-li utopije in ne veliko več problem, ki je z razpadom Avstrije stopil v odločilno fazo — velika misel vseh velikih Slovanov? Ali ste že pozabili, kako vam je pel dr. Krek o ruskem brodu? Ali ne kažejo ruske vode prave poti?

Pot je pripravljena: Avstrije, ki je zavirala vseslovensko idejo ni več, mesto nje svobodne slovanske države; Bolgarija teži po pridružitvi k močnejšim silam; tisti, ki so oznanjali že v Avstriji panslavizem, so še tu in imajo moč v svojih rokah (Hribar, Kramaf, Krekovi nasledniki) ter lahko pridobe odločilne kroge za svojo idejo. Avstrija in Ogrska — nezatna otoka v slovanskem oceanu! — žele očividno k nam in bi v federalistično urejenem organizmu vse drugače lahko udeleževali vso svojo individualnost nego nezatna dela brez organične zveze z obdajajočim jih svetom. A kar je glavno: zdrava ruska-boljševiška ideja o veliki, svetovni državi — diametralno nasprotna starijadi ententi, ki od Versailles sem le trga, razkrajja, seka, striže, vznevoljuje, podminuje — dobi z združitvijo severnih in južnih Slovanov prvo etapo svojega uresničenja: današnja Rusija je povsem pripravljena za enotno slovansko državo. Tako bi mi Slovani postavili Ameriki in celemu svetu protiutež: združen evropski orient. Potem bi ta del sveta ne bil več eksploatacijsko polje zapada in Amerike, potem bi orjaški naši sili ne zastavljali izhoda v južna naša morja pritlikavci: mi bi bili v resnici gospodarji tega, kar je narava nam odkazala in kar je pred leti v resnici bilo naše, in svet bi drugače govoril o nas in mi drugače z njim ...

Zdi se, da je zgodovina nalašč ustavila svojo pot: leto 1918. ni zaključek svetovnih dogodkov — nam se vsiljuje bodočnost Evrope — na nas čaka navidezno potek zgodovine. Če bo mala ententa iskala in našla zvezo z Rusijo — doživi svet konec svetovne vojne, kakršnega ni pričakoval; če prepusti mala ententa vodilno vlogo pri reševanju ruskega problema Nemčiji, smo zopet na istem potu kakor l. 1914. — le da se vozimo po drugi progji.

Dopisi.

Sv. Jakob v Slov. Goricah. Ne morem se zdržati, da vam ne bi povedal, kako rad berem vaš list „Avtonomist“. Slučajno sem prišel do njega. Hitro sem

opazil, zakaj gre in postal sem naročnik. — V listu sem bral, da naj se bralci izrečejo, zakaj je ljudstvo bolj vneto: za centralizem ali avtonomijo? Pri nas je

ljudstvo za avtonomijo, ne samo pristaši SLS, temveč tudi samostojneži, katerih agitatorji so obljubovali, da če zmaga Samostojna, bo odpravila prevelike davke in da bo vojaštva le malo. Če pa bo že moral ta ali oni k vojakom, tedaj se mu bo tam dobro godilo. Največ veselja pa je povzročila njihova obljuba, da bomo Slovenci v tej državi samostojni ter da ne bomo ne „pod“ Hrvati ne „pod“ Srbi. — Tisti, ki so vsled teh obljub volili Samostojne, so danes najbolj divji na njene poslanice. To se je pokazalo na Pučljemem shodu pri Sv. Lenartu, dne 25. marca t. l., kjer sem bil navzoč. Bilo je tam takšno vrvenje in kričanje proti gg. Pučlju in Mermolji, da sta morala biti pol ure tiho, prej ko je kateri od njih mogel do besede. Ljudje so kričali: Zdjaj nam dajte, kar ste obljubili! Da ni prišlo do pretepev, se je zahvaliti le žandarmerijski postaji, ki je blizu. S Samostojneži drži le še malo ljudi in tista inteligenca, ki je liberalna. Omenim še, da so na Pučljem shodu prišli ljudje od vseh krajev: stari in mladi, bogati in siromašni, tudi ženske. Nekateri so prišli po 5 ur daleč, da bi stresli svojo jezo nad Samo-

stojneži. To vam sporočam, da boste vedeli, kako ljudstvo misli; kakšne misli je bilo ob volitvah in kakšne misli je danes. Želim vam uspeha, vam, ki se trudite in delate in sebi, ki čakamo na boljše čase. Zbadajte tam, kjer je potrebno, učite nas le to, kar mi moramo vedeti! Z odličnim spoštovanjem! F. P., posestnik.

Belevode pri Šoštanjju. V Belovodski župniji je gorko spomladansko solnce vse centraliste scedilo. Centralistična SKS ima samo enega pristaša, dočim ima avtonomistična SLS 112 rednih članov in so vsi ostali farani njeni somišljeniki. Kje je večina? Poraženi centralizem si naj zapoje „Libera me...“ ob odprtem grobu, kjer bo poražena SKS pokopala svojo nazadnjaško in nasilno kulturo ter jo položila k večnemu počitku. Pri vseh pametnih ljudeh je izgubila SKS svoj zadnji kredit zaradi njene centralistične politike, dočim je veliko pridobila SLS na svojem vplivu med ljudstvom in celo med njenimi nasprotniki. SLS pozivamo, da še nadalje vztraja na braniku naših verskih, narodnih in kulturnih pravic. (Podpis).

Dnevne vesti.

Neizplačane nagrade. Merodajni krogi so obljubili učiteljem na srednjih šolah za takozvane „nad-ure“ posebno nagrado. Za vsako uro naj bi dobil učitelj 80 kron posebnega plačila. Včasih je bilo tako, da so se take naredbe tudi točno izvrševale in državne blagajne so brez ugovora izplačevale nakazane in odmerjene zneske. Danes pa čakajo učitelji ljubljanske srednje-tehniške šole že od novega leta na izplačilo obljubljenih in tudi že zdavnaj zasluženih nagrad, toda — zastoj. Ne gane se niti minister prosvete niti minister trgovine, ne pokrajinska uprava in nihče. — Mi smo prepričani, da bodo gospodje svoj denar dobili. Počakati morajo le, da dobimo posojilo iz — Amerike. Kadar bo bogati stric odprl svojo težko možno, bo vse dobro: Uradniki bodo dobili svoje doklade, profesorji nad-ure, in vse bo po ceni kakor pred vojno, ker bo 1 dinar veljal več kakor 5 dolarjev danes. To se bo zgodilo koncem meseca maja. Ali tega leta, ali kdaj pozneje, tega pa ne vemo. Enkrat bo že.

Imeniten minister. V Jugoslaviji imamo ministra za pošto in brzojav. Doma je iz Vojvodine in se piše dr. Žarko Miladinovič. O njem pripovedujejo razni listi sledeče zgodbe. Nedavno se je hotel peljati v Rumo. Ruma ne leži posebno daleč od Belgrada. Gospod minister je hotel vzeti s seboj tudi svoj avtomobil. Zato je zahteval od belgrajskega postajenačelnika, naj pripne k brzovlaku še en vagon zanj in za njegov avto. Ko mu je postajenačelnik odgovoril, da to ni mogoče, ker stroj ni dovolj močan, mu je g. minister ukazal, naj takoj pripravi poseben vlak. To se je tudi zgodilo „odmah“ in gospod minister se je „odmah“ odpeljal v Rumo. Ali je stroške za posebni vlak plačal on sam iz svojega žepa ali pa jih je plačala država, o tem listi molče. Pa naj še kdo reče, če ni pri nas urejen promet za — ministre! — Isti minister je tudi srečen lastnik vinogradov, kjer ima svojega viničarja. Z viničarjem gospod minister ni bil zadovoljen. Zato je izdal (minister pošte!) okrajnemu načelniku povelje, naj viničarja takoj odstrani! To povelje je točno izvršila oblast v Rumi! — V modernih in kulturnih državah je ministrska „oblast“ urejena in omejena z zakoni; pri nas pa vsak lahko dela, kar hoče.

Čudak. Belgrajska „Politika“ javlja, da je neka žena spustila občinskemu „pisarju“ v žep 6 cekinov, da izvrši neko zadevo v njeno korist. Pisar je cekine vzel in jih izročil — državni blagajni! Tudi v Srbiji so še pošteni ljudje, ampak redki so in takih pisarjev, kot je omenjeni, je malo.

Dobra uprava. Vojno ministrstvo je naročilo l. 1921. od nekega belgrajskega „podjetnika“ 30 tisoč vojaških postelj za dogovorjeno ceno 140 dinarjev za posteljo. Postelje pa niso bile dobavljene v določenem roku, pač pa je „podjetnik“ vložil prošnjo na ministrstvo, da se mu plača zaradi druginje in povišanja cen vsega materiala po 378 dinarjev za posteljo! Prošnji bodo seveda gotovo ugodili. Če bi bili postelje naročili pravočasno kje drugod, bi bile čisto gotovo

mного cenejše in že zdavnaj tu in vojniki ne bi ležali po golih tleh.

Neznosni davki. Iz Brežic nam pišejo: Neki župni cerkvi v brežiškem okraju je naložila davčna oblast 1600 K davka. Cerkev nima drugega premoženja kakor malo zemljišča, od katerega je cerkev lanskó leto plačala 46 K! Cerkvni račun izkazuje prebitka 16 K. Župniku kot upravitelju cerkvenega posestva ne bo preostalo drugega, kakor da pojde beračit od hiše do hiše, da spravi skupaj 1600 K. Če pa pojde beračit, bo prišel v zadrego, ker ne bo vedel, za koga naj berači: ali za cerkev ali za sebe. Ima namreč z vsemi dokladami vred mesečno beri in piši: celih 774 K! Za tako sijajno plačo pa piše matrike zastoj, vojaške izpiske zastoj, izpiske za zdravstveno statistiko zastoj, izpiske za cepljenje koz zastoj itd. Tako se godi državljanom kraljevine SHS v letu 1922. po rojstvu Kristusovem.

Jugoslovanski ali nemški jezik? V „Službenih Novinah“, uradnem listu kraljevine SHS, čitamo sledeči oglas: „Upravi državne štamparije (državne tiskarne) potrebna je niže označena štamparska i litografska boja i firnajz: 600 kg verk-farbe I., 250 kg oksidenc-boje I.; 10 kg normal-boje žute; 10 kg normal-boje rvene; 30 kg auto-feder-farbe za mašinu; 5 kg umdrukfarbe! 1 kg gravurfarbe; 30 kg kremzervajs; 10 kg miloriblau I.; 50 kg firnajza srednje jačine itd.

Prva praktična posledica rusko-nemške pogodbe. Ruska vlada je sklenila z neko veliko nemško družbo pogodbo za obnovev Petrograda. Nemci bodo dovršili vse začete, a še ne dograjene zgradbe in popravili bodo cestno železnico, vodovod in kanalizacijo.

Surovost. V Ameriki izhaja ilustrovan list, ki je nedavno prinesel, kakor čitamo v „Obzoru“, na prvi strani sliko našega kralja z besedilom: Aleksander, kralj Jugoslovčanov, najbolj nekulturnega naroda v Evropi.“ — Lep poklon je to!

Gospodarstvo.

Ameriško posojilo in jadranska železnica.

Ameriški kapitalisti so se odločili, da posodijo Jugoslaviji 100 milijonov dolarjev. To znaša po današnji vrednosti dolarja okroglo 25 milijard kron. Vsega tega denarja pa vlada ne bo dobila v roke, ampak samo 30 ali 40 odstotkov. Za ostalo vrednost nam bodo dali Amerikanci železniški, telegrafski in telefonski material, to se pravi: dobavili nam bodo za okroglo 70 milijonov dolarjev blaga in zgradili nam bodo železnico od Belgrada do Jadranskega morja.

Vlada denar krvavo potrebuje. Državni dolg raste od dne do dne, kakor je razvidno iz objav Narodne banke, ki izkazuje vsakih 10 dni lepe milijone novega papirnatega denarja na račun države. Dnevnic poslancev rastejo, civilna lista raste in draginja raste. Neredit v upravi je strašen. Municija eksploziva, ker je slabo shranjena, vojaki so slabo oblečeni in hranjeni, uradniki ne dobe doklad kakor jim je obljubljeno. Invalidom dolguje država nad 2 milijardi kron na neizplačanih podporah. Bolnišnice bodo kmalu zaprli, ceste propadajo, ker odstavljajo cestarje, reke se ne uravnavajo. Vlada potrebuje torej mnogo denarja, kajti še ono blago, ki smo ga dobili na račun vojne odškodnine, so prebrisani špekulantje v inozemstvu — prodali in spravili mastne dobičke v svoje žepce.

Vlada je poskušala že večkrat dobiti v inozemstvu kakšen denar. Dosljej se ji to nikdar ni posrečilo. Zato smo životarili dalje, kakor je pač šlo, od danes do jutri. V največji stiski se je pa vendar našel odrešenik, bogati stric iz Amerike.

Amerikanci pa navadno ne dajejo denarja iz dobrosrčnosti in iz usmiljenja. Oni so „smart“ trgovci. Pri njih velja beseda „business is business“ ali po naše: kšeft je kšeft. Nesreča je le v tem, da dobre kupčije pri tem posojilu ne bomo napravili mi, ampak Amerikanci.

Prvo dobro kupčijo bodo napravili s tem ker nam bodo dali za vsakih podpisanih 100 kron k večjemu le 85 kron (to se imenuje „emisijski kurz“). Obresti bodo po 8 odstotkov, oziroma če premislimo, da bomo plačevali le za v resnici prejetih 85 kron že 8 kron letno, znašajo obresti nekaj nad 10 od sto. To je prav lepa kupčija.

Drugo dobro kupčijo bodo napravili Amerikanci, ker nam bodo prodali svoje blago po ceni, katero bodo oni sami narekovali. Pri dobavi, katere vrednost znaša 70 milijonov dolarjev, se da napraviti prav lep dobiček. Če bi mi smeli isto blago kupiti n. pr. v Nemčiji, bi ga dobil mnogo cenejše. Na ta način bomo torej zopet izdatno prikrajšani.

Tretji dobiček bodo napravili Amerikanci z zgradbo jadranske železnice. Železnice ne bodo gradili naši inženjerji, ker jih toliko niti nimamo, ampak od Amerikancev naročeni ljudje. Železnice pa Amerikanci ne bodo prepustili naši vladi v obratovanje in uporabljanje, ampak jo bodo sami izkoriščali, ker naši upravi in našemu gospodarstvu ne zapujajo prav. Mnogi so mnenja, da bo to

za nas še velika sreča, ker bomo imeli vsaj eno veliko progó v državi (poleg Južne železnice), kjer se bo dobro vozilo. Toda kdor bo hotel pri Amerikancih dobro voziti, bo moral dobro plačati, jako dobro.

Že iz navedenega je razvidno, da ameriška ponudba za našo državo ni posebno častna in laskava, ampak je izraz skrajnega nezaupanja v solidnost naše državne uprave.

Nič manj žalostna kakor je gospodarska stran tega vprašanja, je njena politična stran.

Nova železnica bo tekla zgolj po srbskem ozemlju. Ona bo spajala z morjem Vojvodino, Srednjo Srbijo, Bosno, Črnogoro in južno Dalmacijo, bodisi direktno ali pa indirektno po krajših zveznih progah. Za Hrvatsko ne odpade pri tem podjetju nič, za severno Bosno malo, za Slovenijo pa prav nič. Prečanski kraji bodo pa imeli zadovoljstvo, da bodo smeli z večjimi davki prav znatno prispevati k plačevanju obresti za ta ogromni dolg, dočim bo vse koristi uživala le Srbija.

Ali ni to na las podobno vojni odškodnini, ki jo morajo „prečani“ plačevati Srbiji za „osvobojenje“? In to odškodnino bomo morali plačevati bržkone na večno!

Takega „osvobojenja“ pač nihče ni pričakoval l. 1918. Drugod je navada, da dobe v slučaju sklepanja tako izdatnih posojil vsi deli države nekaj, ker tudi vsi deli države prispevajo k odplačilu s svojo davčno močjo. Ali pa dobi to leto severni del nekaj, drugo leto pa južni. Tudi pri nas je tako, samo nekoliko malo razlike je: eni vedno prejema, drugi pa stalno plačujejo.

V Ameriko bo moralo še mnogo slovenskih rok, da bomo vrnili Amerikancem njihove dolarje z delom za — druge.

Velika nesreča v Bitolju. Bitolj je lepo mesto blizu jugoslovansko-grške meje. Okrog Bitolja so se vršili za časa svetovne vojne ljuti boji. Zato ni čudno, da je v okolici tega mesta ostalo po končanih bojih mnogo streliva itd. na polju. Vojni material so deloma zbrali, ga naložili na vagone in — pustili brez nadzorstva. Samo municije je bilo do 400 vagonov. Municija je nedavno eksplozirala in uničila vse mesto. Brez strehe je okoli 30 tisoč ljudi.

Vrednost denarja: 1 dolar 260 K, 1 lira 15—16 K, 1 francoski frank 27 K, 1 švicarski frank 52 K.

Cene živine. Na Markovem sejmu v Zagrebu so prodajali: vole prve vrste po 50 K kilogram žive teže, druge vrste do 45 K, krave do 38 K, teleta do 47 K, prešiči do 70 K.

Žitne cene. Pšenica 1660 za 100 kg, ječmen 1200, oves 1170, kuzuza 1180, pšenična moka (št. 0) 22 K in pol. Cene veljajo na debelo.

Izdajatelj: ALBIN PREPELUH. — Odgovorni urednik: JOŽE PETRIČ. — Tiska: Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

„TEXTILIA“ LJUBLJANA, Krekov trg št. 10.
Delniški kapital K 12.000.000.
Največja zaloga češke in angl. manufakture.
Telefon 177. Centrala: Ljubljana. Brzojav: „Textilia“
Samo na debelo! Samo na debelo!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo vporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo vporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 1.

? Ali ste se že naročili na revijo „Novi Zapiski“?

Teodor Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 8.
 se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

**kleparskih in vodovodnih
 instalacijskih del kakor tudi
 za pokrivanje streh.**

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštne prosto. Popravila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločevine.

Jugoslovanska Union-banka Ljubljana - Beograd in Slavenska banka d. d. Zagreb

fuzijonirali sta se v

Slavensko banko d. d.
 poslovne centrale:
**Ljubljana, Zagreb,
 Beograd.**

**Delniška glavnica in
 rezerve K 200.000.000**

Podružnice in ekspoziture:

Bjelovar, Brod n. S.,
 Dubrovnik, Gornja
 Radgona, Kranj, Ma-
 ribor, Monoštor (Ba-
 ranja), Murska So-
 bota Osijek, Rogaška
 Slatina, Sombor, Su-
 šak, Šabac, Šibenik,
 Škofja Loka, Veliko-
 vec, Vršac.

AGENCIJA:

Buenos-Aires (Argen-
 tinija).

AFILACIJE:

Jugoslovanska indu-
 strijska banka, Split;
 Balkanska banka Bu-
 dapest; Bankhaus
 Milan Robert Ale-
 ksander, Wien.

Manufaktorni oddelek Gospodarske Zveze

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 29 na dvorišču

Velika zaloga sukna za moške in ženske obleke, najlepša izbira vsakovrstnega spodnjega perila za moške, ženske in otroke in velika zaloga usnja, čevljev na drobno in debelo.

Kapital: K 20.000.000

Slov. eskomptna banka

Rezerve obrog K 6.500.000

Podružnice:
 Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec.

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

izvršuje vse bančne posle
 najtočneje in najkulantneje

Telefoni št. 146, 458

Brzjavke: ESKOMPTNA.

Naznanilo.

Produktivna zadruga ključav-
 ničarjev in sorodnih strok

„Ježica“

reg. zadruga z omejeno zavezo
 s sedežem na Ježici pri Ljubljani

obvešča p. n. interesente in občinstvo, da je začela z dnem 15. aprilom poslovati.

Izvrševala bo vsa v gorenjo stroko spadajoča dela in popravila. Nakupovala, popravljala, prodajala in montirala bo vse vrste strojev. Izdelovala in popravljala bo vse vrste cerkvenih ur in tehtnic, ter žične mreže po naročilu. Za vsa dela jamči zadruga in jih bo solidno zaračunavala.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani

priporoča ogled svoje zaloge manufakture

Izključno češki izdelki!

Ravnokar prispeva blago od mnogih čeških tovarn. Prispela je tudi izbrana zaloga damskega blaga od znane brnske tvrdke **Stiassny & Schlesinger**. Glavno skladišče v »Kresiji«, I. nadstr. Poseben vhod iz Lingarjeve ulice št. 1. Detajlna prodajalna v Stritarjevi ulici št. 5. — Podružnica v Somboru.

Popolnoma varno na-
 ložite svoj denar v

Vzajemni

posojilnici v Ljubljani

poleg nunske cerkve r. z. z o. z.

Hranilne vloge se obrestujejo

4%

brez odbitka rentnega in invalid-
 nega davka.

Hranilne vloge se lahko vplačujejo
 potem pošto čekovnega urada,
 vlagateljem so položnice brezplačno
 na razpolago. Posojila na zemljišča,
 zaznambo na službene prejemke,
 proti poroštvo itd.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 21.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 38/1.

Telefon št. 21.

(časno v prostorih Zadružne zveze).

Kapital in rezerve skupno z afilacijami čez K 50.000.000.

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. — Interesna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.